

Bruselj, 16. junij 2025
(OR. en)

9595/25

SOC 329
EMPL 207
EDUC 189
ECOFIN 639

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Ocena specifičnih priporočil za države za leto 2025 in izvajanje specifičnih priporočil za države za leto 2024: mnenje Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito – <i>potrditev</i>

V prilogi vam pošiljamo Mnenje Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito o oceni specifičnih priporočil za države za leto 2025 in izvajanju specifičnih priporočil za države za leto 2024, ki naj bi ga Svet EPSCO potrdil na seji 19. junija 2025.

Dodatki k temu sporočilu:

- pregledi socialne konvergenca za leto 2025, ki sta jih izvedla Odbor za zaposlovanje in Odbor za socialno zaščito – specifični zaključki za države (ADD 1)
- pregledi večstranskega nadzora za leto 2025, ki jih je izvedel Odbor za zaposlovanje – specifični zaključki za države (ADD 2)
- večstranski pregledi izvajanja za leto 2025, ki jih je izvedel Odbor za socialno zaščito – sklepi za posamezne države (ADD 3).

Mnenje Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito o ciklu evropskega semestra 2025

13. junij 2025

Uvod

Na podlagi določb členov 148, 150 in 160 Pogodbe o delovanju EU (PDEU), sklepov Sveta o ustanovitvi odborov in uredbe 2024/1263 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik sta Odbor za zaposlovanje (EMCO) in Odbor za socialno zaščito (SPC) pristojna za izvajanje evropskega semestra v zvezi s politiko zaposlovanja, politiko glede spretnosti in socialno politiko.

EMCO in SPC sta v celotnem ciklu evropskega semestra 2025 na podlagi zadevnih predlogov, ki jih je predstavila Evropska komisija, prispevala tudi k dokončnemu oblikovanju letnega *skupnega poročila o zaposlovanju*¹, *priporočila o ekonomski politiki euroobmočja*² in novih *specifičnih priporočil za države (CSR)*³. Poleg tega sta odbora pripravila sklop sklepov Sveta, ki so priloženi *skupnemu poročilu o zaposlovanju za leto 2025*⁴, in *horizontalni dopis* za Evropski svet, ki bo priložen *specifičnim priporočilom za države za leto 2025*⁵.

¹ Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2025 [je Komisija predlagala](#) 18. decembra 2024 v okviru jesenskega svežnja. Po pogajanjih v odborih ga je [Svet sprejel](#) na seji Sveta EPSCO 10. marca. Končna objava je na voljo [na tej povezavi](#).

² [Zaposlitveni in socialni vidiki](#) priporočila za euroobmočje so bili odobreni na seji Sveta EPSCO 10. marca. Priporočilo je bilo [dokončno sprejeto](#) na seji Sveta ECOFIN 13. maja.

³ Specifična priporočila za države za leto 2025 [je Komisija predlagala](#) 4. junija v okviru spomladanskega svežnja. Po pogajanjih v odborih bo Svet zaposlitvene in socialne vidike sprejel na seji Sveta EPSCO 19. junija. Predvidoma bodo dokončno sprejeti na seji Sveta ECOFIN 8. julija.

⁴ Svet je [sklepe Sveta o skupnem poročilu o zaposlovanju za leto 2025](#) odobril na seji Sveta EPSCO 10. marca.

⁵ Horizontalni dopis o specifičnih priporočilih za države za leto 2025, za pripravo katerega je bilo pristojno poljsko predsedstvo, naj bi prispeval k političnim razpravam v Svetu (na sejah Sveta EPSCO in ECOFIN 19. oziroma 20. junija) ter v Evropskem svetu (26. in 27. junija).

Odbora sta preučila tudi napredek, ki so ga države članice dosegle pri izvajanju ustreznih CSR za leto 2024, ki jih je izdal Svet. Izvajanje *okvira za socialno konvergenco* je prispevalo tudi k spremljanju stanja navzgor usmerjene socialne konvergenca v EU.⁶ Kar zadeva slednjo, je bila prva faza analize vključena v skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2025, medtem ko je Komisija drugo fazo analize objavila po dvostranski izmenjavi z zadevnimi državami članicami in posvetovanju s socialnimi partnerji o tveganjih in izzivih za navzgor usmerjeno socialno konvergenca. O ugotovitvah druge faze analize sta nato razpravljala EMCO in SPC v okviru vrste *pregledov socialne konvergenca*.⁷

Odbora sta leta 2025 po začetku veljavnosti Uredbe 2024/1263⁸ prvič razpravljala tudi o zaposlitvenih in socialnih vidikih novih *srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov*⁹ in z njimi povezanih *letnih poročil o napredku*¹⁰, ki so jih pripravile države članice. EMCO in SPC sta v sodelovanju z odborom ECOFIN prispevala tudi k pripravi priporočil Sveta, s katerimi so bili odobreni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti.¹¹

V **oddelku 1** tega mnenja so predstavljena splošna stališča odborov o vidikih upravljanja evropskega semestra. V **oddelku 2** so razmisleki o predlogih specifičnih priporočil za države za leto 2025, ki jih je Komisija 5. junija 2025 sprejela ter predstavila odboroma EMCO in SPC. V **oddelku 3** so rezultati pregleda napredka držav članic pri izvajanju zadevnih CSR za leto 2024 in ugotovitev okvira za socialno konvergenca – podani so v obliki tematskih sporočil, ki izhajajo iz pregledov odborov v okviru večstranskega nadzora. Specifični zaključki za države so v **prilogah**.

⁶ Zasnova in elementi okvira za socialno konvergenca so opisani v [ključnih sporočilih o vključitvi okvira za socialno konvergenca v evropski semester](#) ter v s tem povezanim [poročilu delovne skupine EMCO in SPC](#). Dokumenta sta bila Svetu (EPSCO) predložena 12. junija 2023. O elementih okvira za socialno konvergenca je v času svojega delovanja med oktobrom 2022 in majem 2023 razpravljala posebna delovna skupina EMCO-SPC.

⁷ Komisija je 11. aprila v [delovnem dokumentu služb Komisije](#) objavila drugo fazo analize. EMCO in SPC sta preglede izvedla 13. maja (glej oddelek 3.1).

⁸ [Uredba \(EU\) 2024/1263](#) z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

⁹ Srednjeročni fiskalno-strukturni načrti so objavljeni [na tej povezavi](#).

¹⁰ Letna poročila o napredku za leto 2025 so objavljena [na tej povezavi](#).

¹¹ Priporočila predlaga Komisija, sprejme pa jih Svet ECOFIN.

Oddelek 1

Vidiki upravljanja evropskega semestra

Cikel evropskega semestra 2025 zaznamuje prvo leto izvajanja novega okvira ekonomskega upravljanja EU, v katerem evropski steber socialnih pravic ostaja ena od skupnih prednostnih nalog Unije. V skladu s prejšnjimi pozivi¹² sta odbora pozdravila vzpostavitev celovitejšega pristopa h gospodarski, fiskalni, zaposlitveni in socialni politiki, tudi z okrepljenim sodelovanjem med Svetom EPSCO in Svetom ECOFIN. V ciklu semestra 2025 je bilo ugotovljeno, da so prednostne naloge glede zaposlovanja, spretnosti in izobraževanja ter socialne prednostne naloge bistvene za uresničevanje načel stebra in hkrati eden od ključnih horizontalnih dejavnikov za krepitev konkurenčnosti ter trajnostne in vključujoče rasti Unije. V zvezi s tem sta EMCO in SPC razpravljala o zadevnih vidikih prvega kroga srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov, ki so jih predložile države članice, prispevala k pripravi priporočil Sveta, v katerih je potrjena vsebina načrtov, in razpravljala o s tem povezani vsebini letnih poročil o napredku. V srednjeročnih načrtih je velik poudarek na politiki zaposlovanja, politiki glede spretnosti in izobraževanja ter socialni politiki, pri čemer velik delež ukrepov upravičuje podaljšanje fiskalne prilagoditvene poti na teh področjih zaradi pričakovanega pozitivnega učinka na gospodarsko rast.¹³ Odbora na podlagi obsežnih razmislekov o gospodarskih učinkih politik glede trga dela in spretnosti ter socialnih politik¹⁴, o katerih sta razpravljala med letoma 2023 in 2024, z veseljem pričakujeta posvetovanje, ki ga bo Komisija z njima opravila glede zasnove in mandata namenskega „vozlišča znanja“. Ta pobuda lahko dodatno prispeva k spodbujanju skupnega razumevanja, kako zaposlovanje, spretnosti in izobraževanje ter socialne reforme in naložbe prispevajo k socialnemu napredku ter trajnostni in vključujoči gospodarski rasti.

¹² Glej [mnenje o dodani vrednosti socialnih naložb in vlogi Sveta EPSCO pri upravljanju evropskega semestra](#) (odstavki 8, 9 in 11), ki ga je Svet potrdil novembra 2023, in [mnenje o prihodnjih prednostnih nalogah politike Unije v zvezi z evropskim stebrom socialnih pravic](#) (odstavka 16 in 17), ki ga je Svet potrdil marca 2024.

¹³ Glej [pismo predsednika Odbora za zaposlovanje in predsednice Odbora za socialno zaščito ministrom in ministricam v Svetu EPSCO](#) z dne 26. februarja.

¹⁴ Na podlagi teh razmislekov je bilo izdano [mnenje o dodani vrednosti socialnih naložb in vlogi Sveta EPSCO pri upravljanju evropskega semestra](#) (Svet ga je potrdil 28. novembra 2023) in organizirana [orientacijska razprava ministrov in ministric Sveta EPSCO in Sveta ECOFIN](#) (12. marca 2024) ter pripravljeni [Sklepi Sveta o vlogi politik trga dela in spretnosti ter socialnih politik za odporna gospodarstva](#) (Svet jih je odobril 20. junija 2024) in [Prostovoljna vodilna načela za države članice EU za ocenjevanje gospodarskih učinkov reform in naložb na področju politik trga dela in spretnosti ter socialnih politik](#) (Svet jih je odobril 20. junija 2024).

V zvezi z zaposlitveno in socialno razsežnostjo semestra sta odbora v celotnem ciklu 2025 razpravljala o dosedanjemu napredku pri doseganju ciljev EU in nacionalnih ciljev za leto 2030 glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjšanja revščine in socialne izključenosti¹⁵. Čeprav je EU na dobri poti, da doseže krovni cilj za leto 2030, tj. vsaj 78 % zaposlenega prebivalstva (sedem držav članic je že doseglo svoje nacionalne cilje, večina pa jih je na dobri poti), je EMCO z zaskrbljenostjo ugotovil, da je bil napredek pri doseganju cilja EU na področju učenja odraslih omejen, saj je le 10 držav članic zmanjšalo vrzeli pri doseganju svojih nacionalnih ciljev.¹⁶ Hkrati je SPC priznal, da se je število ljudi v EU, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, zaradi pandemije COVID-19, energetske krize in visoke inflacije v zadnjih letih le skromno zmanjšalo, pri čemer je le polovica držav članic dosegla napredek pri doseganju svojih nacionalnih ciljev, v približno tretjini držav članic pa so se razmere na tem področju poslabšale. Odbora sta maja pozdravila priložnost, da dodatno predstavita svoje stališče o vsebini naslednjega akcijskega načrta za evropski steber socialnih pravic, ki bo dopolnjeval stališča, ki sta jih že izrazila v *mnenju o prihodnjih prednostnih nalogah politike za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic*¹⁷, pripravljenem leta 2024.

¹⁵ Odbora sta junija 2022 Svetu predstavila [mnenje o postopku določanja nacionalnih ciljev za leto 2030](#).

¹⁶ V zvezi s tem je več članov EMCO pozvalo k nadaljnjemu razmisleku o izvedljivosti prehoda s podatkov AES na podatke LFS (kot je zaenkrat načrtovano) ter o možnosti za preučitev usposabljanja na delovnem mestu glede na omejen dosednji napredek in pomen tovrstnega usposabljanja v nekaterih državah.

¹⁷ Glej opombo 12.

Komisija je v podporo opredelitvi tveganj in izzivov za navzgor usmerjeno socialno konvergenco izvedla okvir za socialno konvergenco. Po pregledu pilotnega projekta, izvedenem leta 2024¹⁸, sta odbora kot pozitivno ocenila dejstvo, da je Komisija prej kot običajno objavila drugo fazo analize, kar je omogočilo tudi boljšo pripravo s tem povezanih pregledov večstranskega nadzora. EMCO in SPC sta se seznanila z vključitvijo ugotovitev okvira v predloge CSR in poročila za posamezne države za leto 2025 ter s tem podprla določitev ukrepov politike za spodbujanje navzgor usmerjene socialne konvergenca. Nekateri člani odbora so kljub temu ponovno izrazili pomisleke glede zmožnosti okvira, da celovito zajame tveganja za socialno konvergenco, zlasti zaradi pravočasnosti nekaterih socialnih kazalnikov in ker nekatera ustrezna področja politike niso zajeta v pregledu socialnih kazalnikov, ter pozvali k okrepitvi dialoga, da bi zagotovili preglednost postopka, po katerem Komisija opredeli države, v katerih je ogrožena socialna konvergenca. Odbora sta pripravljena sodelovati s Komisijo pri izvajanju prilagoditev za izboljšanje analize in postopka.

V skladu s standardno prakso sta EMCO in SPC s socialnimi partnerji EU in predstavniki organizacij civilne družbe izčrpno razpravljala o prednostnih nalogah politike, določenih v jesenskem in spomladanskem svežnju. Te izmenjave so omogočile konstruktiven in vsebinski dialog, rezultati katerega so bili ustrezno upoštevani pri pripravi tega mnenja. Odbora ponovno potrjujeta, da je udeležba socialnih partnerjev, predstavnikov civilne družbe in drugih relevantnih deležnikov v vseh fazah cikla evropskega semestra in oblikovanja politik ključen dejavnik za uspešno usklajevanje in izvajanje ekonomske, zaposlitvene in socialne politike. V zvezi s tem sta EMCO in SPC v prvi polovici leta 2025 dodatno okrepila udeležbo socialnih partnerjev in organizacij civilne družbe pri njihovih dejavnostih, da bi jih spodbudila k večji angažiranosti pri opredeljevanju izzivov in oblikovanju ustreznih odzivov politike.¹⁹

¹⁸ Glej [oceno okvira za socialno konvergenco, kot se izvaja pilotno v ciklu evropskega semestra 2024](#) in o kateri je Svet (EPSCO) razpravljal na seji 2. decembra 2024.

¹⁹ V ciklu evropskega semestra 2025 so ob sodelovanju nacionalnih socialnih partnerjev iz vseh držav članic 11. marca potekala tristranska srečanja v skupini EMCO za analizo politike (PAG), 11. aprila pa v SPC (tudi v sodelovanju s civilno družbo), da bi razpravljali o izvajanju [akcijskega načrta Komisije o pomanjkanju delovne sile in spretnosti](#), objavljenega marca 2024.

Marca, ko je Evropska komisija objavila načrt unije spretnosti, je potekalo tudi skupno srečanje članov EMCO in Odbora za izobraževanje (EDUC). Države članice so v izmenjavni mnenj poudarile pomen pobude in nadaljnjih naložb v izobraževanje in spretnosti ter razpravljale o njenih različnih vidikih.

Odbora pozivata Komisijo, naj v tesnem sodelovanju s prihodnjimi predsedstvi Sveta od leta 2026 določi ustrezen in predvidljiv časovni okvir za objavo spomladanskega svežnja. V letošnjem ciklu sta EMCO in SPC izrazila globoko nezadovoljstvo, ker je bil spomladanski sveženj objavljen pozno – šele 4. junija –, s tem pa je bilo postavljeno pod vprašanje sodelovanje Sveta EPSCO na podlagi Pogodbe pri pripravi in odobritvi novih CSR. Zato so bile potrebne izredne prilagoditve na ravni odborov in v Svetu, vključno s preložitvijo seje Sveta EPSCO, ki je bila prvotno predvidena za 12. junij (na 19. junij), in posebnih ureditev v odborih, da bi lahko ministri in ministrice Sveta EPSCO odobrili vsaj zaposlitvene in socialne vidike novih CSR. Kljub temu ministri in ministrice Sveta EPSCO v nasprotju s standardno prakso niso mogli odobriti CSR, ki zadevajo deljeno pristojnost EPSCO in ECOFIN, zato bodo ta neposredno sprejeta na seji Sveta ECOFIN 8. julija. Poleg tega lahko zgoščen časovni okvir za preučitev zaposlitvenih, spretnostnih in socialnih vidikov CSR ogrozi verodostojnost procesa semestra ter zaradi omejenega časa za resnične večstranske razprave negativno vpliva na prevzemanje odgovornosti in kakovost končnih priporočil.

Oddelek 2

Ocena predlogov Komisije za specifična priporočila za države za leto 2025

Predlogi CSR za leto 2025 so pomenili premik od „varčnega“ pristopa iz leta 2022, povezanega s celovito naravo načrtov za okrevanje in odpornost, na bolj celovit sklop priporočil. Tako kot lani je bil cikel semestra osredotočen na spodbujanje konkurenčnosti in blaginje v Uniji z odpravljanjem ozkih grl za trajnostno in vključujočo gospodarsko rast in potencial produktivnosti. V okviru pristojnosti Sveta EPSCO se je to odražalo v številnih predlogih CSR glede odpravljanja pomanjkanja delovne sile in spretnosti ter neskladij med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih, krepitve sistemov izobraževanja in usposabljanja, spodbujanja vključevanja na trg dela in učinkovitih aktivnih politik trga dela, zmanjšanja dejavnikov, ki odvrčajo od dela, na področju obdavčitve dela in sistemov socialnih prejemkov, ter krepitve sistemov socialne zaščite in socialne vključenosti. Zaradi tega je bil sprejet tudi pristop, ki zagotavlja ključni poudarek na izboljšanju konkurenčnosti ob hkratnem ohranjanju socialne razsežnosti Unije, da se zagotovi, da nihče ne bo zapostavljen.

Da bi dodatno spodbudili zaposlovanje, se države članice spodbuja, naj dodatno okrepijo aktivne politike trga dela, tudi s ciljno usmerjenimi ukrepi za tiste, ki so premalo zastopani na trgu dela, in reformo sistemov davkov in socialnih prejemkov. Analiza Komisije poudarja pomen spodbujanja kakovosti delovnih mest in boljših delovnih pogojev, pri čemer naj bi imeli ključno vlogo socialni dialog in kolektivna pogajanja v skladu z nacionalnimi zakoni in/ali praksami. To se šteje za bistveno pri odpravi ovir za udeležbo na trgu dela ter prispeva k privlačnosti in konkurenčnosti Evrope, kot je bilo nedavno poudarjeno tudi v *mnenju EMCO o razsežnostih kakovosti delovnih mest*²⁰.

²⁰ Glej [mnenje o razsežnostih kakovosti delovnih mest](#), pripravljeno za sejo Sveta EPSCO 19. junija.

V novih priporočilih sta temu primerno močno poudarjena izobraževanje in razvoj spretnosti kot ključni gonili za konkurenčno in uspešno Evropo, zato so vse države članice prejele priporočila v zvezi s tem. Razlog za to so tudi nedavni trendi, ki kažejo na upad uspešnosti pri osnovnih spretnostih in počasen napredek pri povečevanju udeležbe odraslih v učenju. V zvezi s tem se države članice spodbuja, naj razširijo priložnosti za vseživljenjsko učenje, izboljšajo priznavanje spretnosti, bolje uskladijo učne načrte in metode poučevanja s potrebami trga dela ter izboljšajo splošno kakovost in vključevalnost izobraževanja in usposabljanja. V skladu s tem se več predlogov CSR osredotoča na zagotavljanje bolj ciljno usmerjene podpore za izobraževanje prikrajšanih učencev ter krepitev vključujočega izobraževanja in usposabljanja, politike izobraževanja in spretnosti pa bi morale upoštevati vse večje povpraševanje po naprednih spretnostih in spretnostih na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (zlasti v strateških sektorjih, povezanih z inovacijami ter zelenim in digitalnim prehodom) ter nadalje obravnava sedanja in prihodnja pomanjkanja delovne sile in spretnosti ter neskladja med njimi.

Na področju socialne vključenosti in socialne zaščite, zlasti pokojnin, zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe, je bila v predlogih CSR za leto 2025 ustrezna pozornost namenjena pomislekom v zvezi z ustreznostjo in vzdržnostjo javnih financ. Državam članicam se priporoča, da reformirajo svoje pokojninske sisteme – in te reforme dopolnijo z ukrepi za podaljšanje delovne dobe – ter izboljšajo učinkovitost in uspešnost drugih prejemkov za socialno zaščito in vključenost. Hkrati bi morale razširiti dostop do osnovnih in socialnih storitev, vključno z zdravstvenim varstvom in dolgotrajno oskrbo, pri tem pa upoštevati tudi teritorialne razlike. V odziv na demografske spremembe in s tem povezano vse večje povpraševanje po zdravstvenem varstvu in dolgotrajni oskrbi se šteje, da je prehod na preventivne pristope, ki temeljijo na skupnosti, bistvenega pomena. V zvezi z revščino, zlasti revščino otrok, se državam članicam priporoča, naj obravnavajo te izzive, tudi z izboljšanjem učinkovitosti, pokritosti in ustreznosti socialnih transferjev in socialne pomoči, hkrati pa zagotovijo njihovo fiskalno vzdržnost. V predlogih CSR so bili po potrebi poudarjeni tudi dogodki v zvezi s cenovno dostopnostjo stanovanj, ki bi lahko ogrozili življenjski standard.

Kljub *ad hoc* ureditvam, potrebnim za dokončanje predlogov CSR za leto 2025, sta EMCO in SPC zagotovila sodelovanje z Odborom za ekonomsko politiko in Ekonomsko-finančnim odborom na ravni namestnikov (EFC-A), da bi se omogočila učinkovita preučitev več medsektorskih vprašanj politike. V skladu s standardno prakso je EMCO razpravljajal o CSR, povezanih z izobraževanjem, usposabljanjem in spretnostmi, ob sodelovanju delegatov in delegatk iz Odbora za izobraževanje (EDUC). SPC je razpravljajal o CSR, povezanih z zdravjem, člani in članice pa so bili pozvani, naj se na nacionalni ravni uskladijo z ustreznimi strokovnjaki.

Oddelek 3

Glavne ugotovitve o izvajanju specifičnih priporočil za države za leto 2024 in stanju socialne konvergence v Uniji

Večstranski nadzor je ena od glavnih nalog EMCO in SPC v okviru evropskega semestra²¹.

Med drugim²² vključuje poglobljeno oceno reform, naložb in širših ukrepov politike, izvedenih na podlagi CSR, ki jih je Svet izdal v prejšnjih ciklih semestra. Kot takšne imajo dejavnosti večstranskega nadzora ključno vlogo pri podpiranju ukrepov politike držav članic z izmenjavo znanja o politikah in najboljših praks ter s spodbujanjem enotnega razumevanja izzivov, ki so sicer vezani na specifično državo, pri čemer je namen poročati Svetu.

²¹ EMCO pri tem izhaja iz členov 148 in 150 PDEU, SPC pa iz člena 160 PDEU. V [Uredbi \(EU\) 2024/1263](#) sta EMCO in SPC potrjena kot dva od odborov, ki naj bi bili skladno s svojimi pristojnostmi vključeni v proces evropskega semestra. S sklepoma Sveta o ustanovitvi odborov ([2015/772](#), ki razveljavlja 2000/98 za EMCO, in [2015/773](#), ki razveljavlja 2004/689 za SPC) sta jima bila dodeljena tudi pooblastila, da prispevata k vsem vidikom evropskega semestra na svojih področjih.

²² V okviru EMCO so med dejavnosti večstranskega nadzora vključeni tudi posebni pregledi izvajanja nekaterih priporočil Sveta v pristojnosti Sveta EPSCO, naslovljenih na vse države članice. V okviru specifičnih priporočil za države so organizirane posebne poglobljene tematske razprave ali pa se predložijo skupna poročila za nadaljnje ukrepanje na podlagi ustreznih priporočil Sveta.

Odbora sta v letu 2025 ocenila izvajanje zadevnih CSR za leto 2024 in v okviru nove analize okvira za socialno konvergenco po posameznih državah, razpravljala in oblikovala zaključke tudi o drugi fazi analize Komisije o socialni konvergenci po državah. Pri vseh specifičnih pregledih za države so vrednotenja temeljila na poročanju držav članic o najnovejših sprejetih ukrepih, ki so jih nato ocenile druge države članice in Komisija. Specifični zaključki za države so bili vzajemno dogovorjeni in so priloženi temu mnenju.

3.1 Horizontalne ugotovitve EMCO in SPC o navzgor usmerjeni socialni konvergenci

EMCO in SPC sta 13. maja 2025 izvedla vrsto „pregledov socialne konvergence“ na podlagi analize navzgor usmerjene socialne konvergence, ki jo je Komisija pripravila v skladu z okvirom za socialno konvergenco. Ta specifična analiza za države prispeva k spremljanju razvoja zaposlovanja, spretnosti in socialne politike v okviru evropskega semestra v skladu s členom 148 PDEU. Podpira tudi nacionalno izvajanje načel evropskega stebra socialnih pravic ter doseganje krovnih ciljev EU in nacionalnih ciljev za leto 2030 glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ob ustreznem upoštevanju posameznih pristojnosti ter načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Ti pregledi so vključevali tveganja in izzive za navzgor usmerjeno socialno konvergenco, s katerimi se soočajo države članice in ki jih je Komisija obravnavala v drugi fazi analize socialne konvergence po državah, objavljene 11. aprila²³, kot tudi – v ustreznih primerih – izvajanje CSR za leto 2024, izdanih za te države članice.

²³ Glej [drugo fazo analize Komisije o socialni konvergenci po državah v skladu z značilnostmi okvira za socialno konvergenco](#).

- V okviru močnih in odpornih trgov dela so bili v drugi fazi analize okvira za socialno konvergenco za leto 2025 zaradi nekaterih vse slabših vzorcev izpostavljeni **izzivi, predvsem na področju socialne zaščite in vključevanja** ter na področju izobraževanja in spretnosti. Vendar so še vedno prisotni tudi izzivi na trgu dela, še posebej tisti, povezani z vrzeli v stopnjah udeležbe in zaposlenosti specifičnih skupin (ženske, mladi, invalidi, državljani tretjih držav), znatnim pomanjkanjem spretnosti in delovne sile ter regionalnimi razlikami, ki vplivajo na nekatere države članice. Na splošno pripadnost skupini prebivalstva v ranljivem položaju prepogosto ostaja močan pokazatelj rezultatov na področju izobraževanja in trga dela.
- Nekateri države članice se soočajo z izzivi, povezanimi z vztrajno **visokim tveganjem revščine ali socialne izključenosti**, še posebej za nekatere skupine, težavami pri vzpostavljanju učinkovitih sistemov socialne zaščite, ki učinkovito obravnavajo tveganje revščine, in velikimi dohodkovnimi neenakostmi, predvsem glede na visoko inflacijo v zadnjih letih, ki je neizogibno bolj vplivala na gospodinjstva z nizkimi dohodki in tista brez delovno aktivnih članov. Tudi stopnje revščine otrok so na splošno še vedno visoke, zato je bistveno, da se v celoti izvaja evropsko jamstvo za otroke. Druge države članice se še naprej soočajo z izzivi pri izboljšanju dostopa do cenovno dostopnega zdravstvenega varstva in storitev dolgotrajne oskrbe, kar je še posebej kritično zaradi staranja prebivalstva. Zagotavljanje dostopa do visokokakovostnih ukrepov aktivnega vključevanja, povezanih z dostopom do osnovnih in socialnih storitev, bi moralo ostati prednostna naloga v številnih državah članicah, tudi z namenom zmanjšanja neenakosti med skupinami prebivalstva in med regijami ter krepitev socialne kohezije. V zadnjih letih so bile načrtovane ali izvedene reforme in naložbe, predvsem s ciljem povečanja aktivacije na trgu dela ter ustreznosti socialnih prejemkov in pokojnin ter razširitve dostopa do cenovno dostopnih sistemov zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe. Morebitni kompromisi med ustreznim financiranjem ter vzdržnostjo sistemov socialne zaščite in socialne varnosti so v tem okviru še vedno zelo pomembni, kar kaže na to, da je potrebna uspešna in učinkovita zasnova sistema davkov in socialnih prejemkov.

- **Udeležba odraslih v usposabljanju** je še vedno nizka in precej pod cilji EU za leto 2030, v številnih primerih tudi nacionalnimi cilji. Nadaljnja prizadevanja za izboljšanje kakovosti in pravičnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja ter krepitev osnovnih spretnosti se zdijo nujna, tudi z namenom odpravljanja vztrajnih razlik v rezultatih izobraževanja ter ravnih spretnosti, povezanih s socialno-ekonomskimi razmerami. V zvezi s tem je najmanj verjetno, da se bodo nizko usposobljeni posamezniki vključili v dejavnosti usposabljanja ter posledično imeli koristi od zelenega in digitalnega prehoda. Izzivi so še vedno prisotni tudi pri obravnavanju zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja, pri katerem je opaziti le skromen napredek. Krepitev zmogljivosti za izvajanje dobro zasnovanih in bolj ciljno usmerjenih **aktivnih politik trga dela** skupaj z drugimi omogočitvenimi storitvami ostaja ključnega pomena za opolnomočenje ljudi v ranljivem položaju in iz premalo zastopanih skupin ter za njihovo opremljanje s spretnostmi, potrebnimi, da vstopijo na trg dela ter na njem ostanejo in napredujejo, tudi glede na zeleno in digitalno preobrazbo.
- Vidi se, da so države članice odločene, da obravnavajo specifične izzive na področju izobraževanja in spretnosti, saj izvajajo številne reforme in programe – tudi prek Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in mehanizma za okrevanje in odpornost –, da bi zvišale ravni osnovnih in digitalnih spretnosti ter izvedle reformo poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter visokošolskih sistemov. Uvajajo se tudi ukrepi za okrepitev vključevanja mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, in invalidov na trg dela, tudi z nadaljnjim izvajanjem jamstva za mlade ter s spodbudami in informacijskimi kampanjami za delodajalce. Vendar so številni od teh ukrepov šele v zgodnji fazi izvajanja in rezultati še niso vidni. V pregledih je bil poudarjen tudi stalni pomen uporabe zanesljivih orodij za spremljanje in izvajanje ocen učinka, da bi **ugotovili, ali so politike učinkovite**, in opredelili, ali so potrebne prilagoditve, tudi med izvajanjem.

3.2. Horizontalne ugotovitve Odbora za zaposlovanje (EMCO)

Odbor za zaposlovanje je 19. marca opravil letni pregled izobraževanja in spretnosti, da bi ocenil napredek pri izvajanju ustreznih CSR ter obravnaval nove izzive, opredeljene v prikazu uspešnosti zaposlovanja in pregledu socialnih kazalnikov. Opravljena je bila tematska razprava na podlagi glavnih ugotovitev iz skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2025. Poleg tega je 18. marca potekala skupna seja Odbora za zaposlovanje in Odbora za izobraževanje, da bi izmenjali mnenja o sporočilu Komisije o uniji spretnosti, strateškem akcijskem načrtu za izobraževanje na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter akcijskem načrtu za osnovne spretnosti ter razpravljali o študijah primerov o uporabi umetne inteligence v sistemih izobraževanja in usposabljanja.

- **Pomanjkanje delovne sile in spretnosti** v državah EU se je v letu 2024 nekoliko zmanjšalo, vendar ostaja visoko, predvsem v nekaterih ključnih sektorjih za zeleni in digitalni prehod, kot so sektorji naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, ter tistih, ki jih je staranje prebivalstva najbolj prizadelo, kot je sektor oskrbe. Glede na upočasnitev gospodarstev, vendar močne trge dela, vztrajno pomanjkanje delovne sile in spretnosti jasno kaže, da strukturno neskladje med ponudbo spretnosti in povpraševanjem po njih vpliva na trge dela EU.
- EU še zdaleč ni dosegla **cilja glede učenja odraslih do leta 2030**, saj so le tri države članice že dosegle svoje nacionalne cilje, številne druge pa zaostajajo. Za dosego cilja do leta 2030 so zato potrebna znatna in pospešena prizadevanja. Cilj politik bi moral biti predvsem izboljšanje udeležbe v učenju odraslih za tiste, ki niso na trgu dela, tiste z nizko in srednjo izobrazbo ter osebe, starejše od 55 let, ki se trenutno manj udeležujejo usposabljanja.
- Na ravni EU je bil dosežen omejen napredek v zvezi z **digitalnimi spretnostmi**, saj je leta 2023 nekoliko več kot polovica evropskih državljanov, starih od 16 do 74 let, imela vsaj osnovne digitalne spretnosti. Vendar so med državami članicami zabeležene znatne razlike, znanje mladih na področju digitalnih spretnosti pa se je zaskrbljujoče zmanjšalo.

- Vpis otrok v **predšolsko vzgojo in varstvo** se je v zadnjem desetletju povečal, sedem držav članic pa je doseglo cilj za leto 2030. Vendar so med državami EU in med socialno-demografskimi skupinami še vedno velike razlike, pri čemer so bili še posebej prizadeti tisti iz prikrajšanih socialno-ekonomskih okolij in ljudje, ki živijo na oddaljenih območjih.
- **Osnovne spretnosti** se zaskrbljivo slabšajo, saj se v večini držav članic povečuje delež poduspešnih učencev pri branju, matematiki in naravoslovju. Prikrajšano socialno-ekonomsko okolje je še vedno glavni pokazatelj poduspešnosti, pri čemer se vrzel med učenci iz takega okolja in privilegiranimi učenci povečuje. Kakovost izobraževanja je ogrožena zaradi stalnega pomanjkanja učiteljev, ki je hujše na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter v prikrajšanih šolah.
- Po drugi strani je EU na dobri poti, da doseže **cilj glede doseganja terciarne izobrazbe**, vendar je še vedno treba izboljšati ustreznost visokošolskega izobraževanja za potrebe trga dela, da bi se odpravili pomanjkanje spretnosti na več področjih in razlike med spoloma. To je še posebej pomembno za področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, kjer so dekleta še vedno premalo zastopana. V zvezi s tem države članice še naprej kažejo visoko raven odločenosti za reševanje izzivov, s katerimi se soočajo, ko želijo izboljšati rezultate izobraževanja in doseči večjo pravičnost, boljje usklajevati učne načrte s potrebami trga dela, razvijati spretnosti delovne sile in povečati udeležbo odraslih v izobraževanju. Več držav članic je uvedlo pomembne reforme, vključno s posodobitvijo učnih načrtov in krepitev učiteljskega poklica, vendar njihov učinek še ni viden.
- Na splošno se izvajajo tudi ukrepi za nadaljnjo **razširitev razpoložljivosti programov izpopolnjevanja in preusposabljanja, okrepitev ciljno usmerjene podpore za iskalce zaposlitve in prilagoditev učnih načrtov poklicnega izobraževanja in usposabljanja potrebam trga dela**. Vendar je treba ta prizadevanja v številnih primerih povečati in okrepiti politike za spodbujanje mobilnosti delovne sile, privabljanje usposobljenih državljanov tretjih držav, odpravljanje poslabšanja osnovnih in digitalnih spretnosti ter po potrebi obravnavanje vse večjega pomanjkanja učiteljev.

- Zaradi močne vzročne povezave med socialno-ekonomskim ozadjem in nizkimi rezultati izobraževanja, manjše udeležbe v dejavnostih usposabljanja in učenja ter slabih obetov na trgu dela so potrebna okrepljena prizadevanja EU in držav članic pri zagotavljanju **dostopa do kakovostnega izobraževanja in usposabljanja** od zgodnjega otroštva za vse.
- **Poglobljena ocena učinka** ukrepov, ki se izvajajo za obravnavanje izzivov, s katerimi se soočajo države članice, je ključna, da bi se tisti, ki prinašajo največ uspeha, izvajali tudi po izteku veljavnosti sklada ESS+ in mehanizma za okrevanje in odpornost, s katerima se trenutno financira velika večina teh ukrepov.

Odbor za zaposlovanje je 2. in 3. aprila opravil letni pregled aktivnih politik trga dela, obdavčitve dela in segmentacije trga dela, da bi ocenil napredek pri izvajanju ustreznih CSR ter obravnaval nove izzive, opredeljene v prikazu uspešnosti zaposlovanja in pregledu socialnih kazalnikov. Poleg specifičnih pregledov za države je bila opravljena tematska razprava na podlagi glavnih ugotovitev iz skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2025. Podpredsednik mreže javnih zavodov za zaposlovanje je bil prav tako pozvan, naj Odbor za izobraževanje seznaní z najnovejšimi informacijami o dejavnostih javnih zavodov za zaposlovanje v državah članicah.

- Čeprav je trg dela v letu 2024 ostal močan, je še vedno mogoče sprostiti **zaposlitveni potencial ljudi iz prikrajšanih skupin**, ki se še naprej soočajo z izzivi pri vstopu na trg dela in tem, da na njem ostanejo. To je še posebej pomembno za obravnavanje še vedno visoke stopnje pomanjkanja delovne sile in dolgoročno za izravnavo upada delovno sposobnega prebivalstva zaradi demografskih trendov.
- Medtem ko države članice povečujejo prizadevanja za boljše ciljno usmerjanje aktivnih politik trga dela, tudi s subvencijami za zaposlovanje, ter krepijo zmogljivosti in zagotavljanje storitev javnih zavodov za zaposlovanje, je **poraba v okviru aktivnih politik trga dela** v nekaterih državah še vedno nizka.
- Opažene so tudi **razlike med spoloma**, pri čemer je manj verjetno, da bodo ženske sodelovale pri ukrepih za aktivacijo. Potrebna so večja prizadevanja za povečanje pokritosti aktivnih politik trga dela, predvsem za osebe v ranljivem položaju in prikrajšane skupine.

- Neprostopvoljna zaposlitev za določen čas in zaposlitev s krajšim delovnim časom, neprijavljeno delo, navidezna samozaposlitev in nove oblike dela še naprej prispevajo k **segmentaciji trga dela**, kar vpliva na vrzeli pri dostopu do socialne zaščite, poklicnem razvoju ter priložnostih za razvoj spretnosti.
- Čeprav se je **delež zaposlitev za določen čas** v letu 2024 zmanjšal, so v številnih državah članicah še vedno zaskrbljujoče nizke stopnje prehoda na pogodbe za nedoločen čas in velik delež neprostopvoljno zaposlenih za določen čas.
- Pozitivno je, da je v skoraj vseh državah EU opaziti **zmanjšanje neprostopvoljnih zaposlitev s krajšim delovnim časom**. Kljub temu v nekaterih državah članicah to še vedno zadeva več kot 40 % ljudi, ki delajo manj ur, predvsem žensk.
- Ugotovljena je široka zaveza za obravnavo institucionalnih dejavnikov, vključno z **davčno in delovnopravno zakonodajo**, ki pogosto spodbujajo segmentacijo trga dela, in prehode na pogodbe za nedoločen čas. Izvajajo se tudi ukrepi za vključitev novih oblik dela v zakonodajo, npr. hibridnega dela in dela na daljavo.
- V številnih državah članicah je še veliko možnosti za izboljšave pri **preusmeritvi obdavčitve z dela na druge davčne osnove** in pregledu zasnove sistem davkov in socialnih prejemkov, da bi povečali udeležbo na trgu dela in spodbudili daljši delovni čas.
- Izboljšati je treba **zasnovo sistemov davkov in socialnih prejemkov** v številnih evropskih državah, kjer še vedno obstajajo znatni dejavniki, ki neaktivne osebe, brezposelne, zaposlene z nizkimi dohodki in prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu odvrčajo od dela. Ta slaba zasnova je tudi eden od razlogov, da na trgu dela obstajajo razlike med spoloma, ki močno vplivajo na poklicno izbiro v gospodinjstvih, še posebej pri prejemnikih drugega dohodka v gospodinjstvu.
- Ker **obveznosti oskrbe** pogosto nesorazmerno bremenijo ženske, so razlike v zaposlenosti med spoloma v številnih državah posledica pomanjkanja ustreznih storitev predšolske vzgoje in dolgotrajne oskrbe.

3.3. Horizontalne ugotovitve SPC

Odbor je 10. in 11. aprila v ciklu semestra 2025 opravil 11 pregledov specifičnih priporočil za države (CSR) na področjih politike, ki so v njegovi pristojnosti, pri čemer je obravnaval posebne izzive na področju pokojnin, zdravstvenega varstva, dolgotrajne oskrbe, socialne zaščite in socialne vključenosti. Vsi specifični pregledi za države so temeljili na poročanju držav članic o najnovejših sprejetih ukrepih, ki so jih nato ocenile druge države članice in Komisija. Specifične preglede za države so dopolnili različni horizontalni elementi večstranskega nadzora, ki so temeljili na ustreznih tematskih razpravah, organiziranih na sejah odbora SPC. V zvezi s tem je odbor SPC na marčevski seji opravil poglobljeno tematsko razpravo o vključevanju politik, ki podpirajo gospodarsko dejavnost starejših, in sicer v povezavi s pokojninsko politiko. Na aprilski seji odbora je bila organizirana tristranska razprava za pregled izvajanja akcijskega načrta o pomanjkanju delovne sile in spretnosti v EU za leto 2024. Razprava je bila usmerjena na dve področji, ki se nanašata na socialno zaščito in socialno vključenost, dolgoročno oskrbo in izzive na področju zdravstvenega varstva, in sicer z izmenjavo mnenj o razvoju politik za podporo aktivaciji premalo zastopanih skupin ter reševanju vprašanja pomanjkanja delovne sile v sektorju dolgotrajne oskrbe in zdravstvenega varstva. Horizontalne ugotovitve temeljijo na delavnicah o pregledih držav in zaključkih ustreznih tematskih razprav.

V razpravah je bilo ugotovljeno, da so države članice v zvezi z aktivnim staranjem uporabile odzive politike, ki zajemajo:

- **Spodbude za podaljšanje poklicnega življenja/izboljšanje spodbud z namenom odložitve upokojitve z izboljšanimi odmernimi stopnjami skupaj z dodatki/pokojninskimi ugodnostmi za starejše delavce, ki ostanejo na trgu dela po zakonsko določeni upokojitveni starosti.**

- **Prožne možnosti za upokojitev:** možnost združevanja dohodkov iz zaposlitve s pokojninskimi prejemki in olajšanjem postopnega dostopa do upokojitve s postopnim skrajšanjem delovnega časa ali preходом na delo s krajšim delovnim časom v letih pred upokojitvijo.
- **Prilagojene pragove,** pri katerih dodatni dohodek ne bo vplival na višino pokojnin, da bi se odpravile ovire za kombiniranje dohodka iz dela s pokojninami, saj polna obdavčitev dodatnega dohodka ali polno plačilo prispevkov za socialno zavarovanje odvrča od odločitve za tako kombiniranje.
- Podporo za **usposabljanje in pridobivanje kvalifikacij na trgu dela** v okviru aktivnih politik trga dela za brezposelne starejše delavce in starejše delavce, ki jim grozi odpuščanje, ter kot del rednega zagotavljanja izpopolnjevanja skozi vse življenje.
- **Subvencije za plače in subvencionirano zaposlovanje,** ki podpirajo ponovno vključevanje starejših delavcev, ter sheme vrnitve na delo za zmanjšanje tveganj za zgodnji odhod s trga dela zaradi dolgih obdobji odsotnosti z dela zaradi zdravstvenih težav.
- **Trajnostne prakse na delovnem mestu,** ki odpravljajo ovire za udeležbo starejših delavcev na več področjih: facilitatorji na delovnem mestu, digitalne spretnosti/uporaba digitalnih tehnologij, hibridno delo in delo na daljavo, kadrovske prakse in pametno upravljanje starostne strukture, poleg ciljno usmerjenih ukrepov za obravnavanje diskriminacije na podlagi starosti in spodbujanja pravične obravnave starejših delavcev.
- **Socialni dialog in kolektivna pogajanja,** ki krepijo pravico starejših delavcev in presegajo najnižje pravne zahteve, vključno z zaščito pred odpuščanjem, spodbujanjem varnosti na delovnem mestu ter zmanjšanimi fizičnimi in psihosocialnimi tveganji, zagotavljanjem dodatnih dni letnega dopusta, plačami na podlagi delovne dobe in dodatnimi pravicami do oskrbovalskega dopusta.

Na splošno je bilo v razpravi o aktivnem staranju ugotovljeno naslednje:

- **Spreminjanje diskurza in miselnosti** v zvezi s staranjem prebivalstva je temeljnega pomena tako za posamezne odločitve kot učinkovite politične ukrepe. Starejši so danes bolj zdravi in imajo daljšo pričakovano življenjsko dobo, zato bi bilo nanje treba gledati kot na dragocene stebre družbe in ne kot breme zanjo.
- Miselnost bi bilo treba spremeniti tako pri **posameznih odločitvah kot pri učinkovitih ukrepih politike**. Na individualni ravni bi bilo treba okrepiti samozavest in samorazumevanje starejših o zmogljivostih, in sicer s prilagojenimi politikami izpopolnjevanja in preusposabljanja, da bi se bolje prilagodili spreminjajočemu se trgu dela in digitalnemu okolju.
- Kar zadeva posebej poudarjene **izzive, povezane z zdravjem**, so preprečevanje nezmožnosti za delo, prilagoditve delovnih mest in politike, ki zagotavljajo uspešno vrnitev na delo po dolgotrajni bolezni, bistvenega pomena.
- Pri **spodbudah za podaljšanje poklicnega življenja** bi bilo treba upoštevati različne sposobnosti različnih poklicnih skupin. To pomeni, da se upokojevanje dojema kot proces in da je treba pokojninske poti prilagoditi različnim kariernim profilom.
- **Da bi izkoristili neizkoriščen potencial ljudi v starostni skupini od 60 do 64 let** za povečanje zaposlenosti, predvsem med ženskami, bi bilo treba z ukrepi obravnavati potrebe v zvezi z obveznostmi oskrbe, kot so na primer: gibljiv delovni čas, ureditev delnih pokojnin in olajšanje ponovnega vključevanja po odsotnostih zaradi oskrbovanja.
- „Sveženj politik“ **bi moral vključevati pokojninske politike, ciljno usmerjene aktivne politike trga dela, socialne politike in politike enakosti spolov, prilagojene politike in prakse podjetij**, vključno z upravljanjem starostne strukture na delovnem mestu in preventivnega zdravja, dejavnostmi socialnih partnerjev ter zagotavljanjem zdravstvenih storitev in storitev oskrbe.

Kar zadeva izzive v zvezi s pomanjkanjem delovne sile, države članice izvajajo ukrepe politike za:

- **Izboljšanje usklajevanja z ustreznimi ponudniki storitev** ter olajšanje dostopa do omogočitvenih in osnovnih storitev za upravičence do minimalnega dohodka. Vzpostavljene so bile na primer strukture vstopnih točk ali točk „vse na enem mestu“ med javnim zavodom za zaposlovanje in organi, ki zagotavljajo prejemke (nacionalni zavodi za socialno varnost/pomoč), za iskalce zaposlitve in osebe, ki se soočajo z izzivi socialnega in poklicnega vključevanja. V drugih primerih so javni zavodi za zaposlovanje okrepili sodelovanje na regionalni in nacionalni ravni ter partnerstva z občinami, nevladnimi organizacijami in ponudniki storitev, kot so centri za zdravstveno varstvo.
- **Okrepitev shem socialne podpore v zvezi z dostopom do omogočitvenih in osnovnih storitev** z boljšim dostopom do priložnosti za izobraževanje in usposabljanje, poklicno usmerjanje in socialno svetovanje, vključno s proračunskim svetovanjem za preprečevanje zadolženosti. Nekatere države članice so uvedle določbe za povečanje prožnosti pri kombiniranju zaposlovanja s socialnimi prejemki pod določenimi pogoji, druge pa so sprejele ali načrtujejo ukrepe za izboljšanje spodbud za delo za prejemnike minimalnega dohodka.

Sklenjeno je bilo naslednje:

- **Za aktivno vključevanje** je bilo potrjeno, da so potrebni **usklajeni pristopi**, ključnega pomena pa sta sodelovanje in vključevanje javnih zavodov za zaposlovanje z drugimi ponudniki (socialnih) storitev za zagotavljanje integrirane in posamezniku prilagojene podpore.
- Aktivacija ni pomembna le zaradi ekonomskih razlogov, temveč tudi zaradi socialne kohezije.
- Minimalni dohodek **ne bi smel ustvarjati pasti revščine**, potrebni pa so podporni zavodi za zaposlovanje in ciljno usmerjeno usposabljanje, ki se zagotavlja v sodelovanju s socialnimi partnerji.
- Treba se je **boriti proti stereotipom**, da se zagotovi aktivacija žensk, oseb z migrantskim ozadjem in Romov.
- V ukrepih je bilo tudi poudarjeno, da bi morali prehodi iz brezposelnosti in neaktivnosti privedi do zaposlovanja na **kakovostnih delovnih mestih z dohodkovno varnostjo**, pri čemer bi se bilo treba izogibati prekarnosti in revščini zaposlenih.

- **V sektorjih dolgotrajne oskrbe in zdravstvenega varstva** je ključnega pomena zagotoviti **ustrezno in trajnostno število zaposlenih**, med drugim z usmerjanjem na boljše plače ter druge ukrepe za telesno in duševno zdravje.
- Za odpravo pomanjkanja osebja v zadevnih sektorjih so potrebni ukrepi za **privabljanje mladih** v sektor, s ciljno usmerjenim začetnim izobraževanjem in usposabljanjem, prav tako pa bi morala biti obstoječa delovna sila deležna ustreznega ciljno usmerjenega in stalnega izpopolnjevanja in preusposabljanja, z velikim poudarkom na digitalnih spretnostih.
- Zdravstvena nega je fizično zelo zahtevna, kar povečuje tveganje poklicnih bolezni, vključno s kostno-mišičnimi obolenji in psihološkimi motnjami. Zato bi si bilo treba pri politikah, še posebej na področju **zdravja in varnosti**, prizadevati za preventivni pristop.
- **Potrebe po naložbah** v sektorjih so bistvenega pomena: razširiti bi bilo treba obseg manjših pilotnih projektov ter v celoti izkoristiti potencial novih tehnologij in inovacij (kot so digitalni medicinski pripomočki in oskrba na daljavo).
- **Teritorialne neenakosti** pri dostopu do storitev so izziv, ki ga je treba obravnavati z ustreznimi ukrepi. Države članice so poročale o več inovativnih pristopih, na primer o praksah mobilnih klinik, medicini na daljavo, prerazporeditvi nalog z zdravnikov na farmacevte in medicinske sestre.

Priloge:

1. Specifični zaključki za države v okviru pregledov socialne konvergence, ki sta jih leta 2025 izvedla odbora EMCO in SPC
2. Specifični zaključki za države v okviru letnih pregledov večstranskega nadzora, ki jih je leta 2025 izvedel odbor EMCO
3. Specifični zaključki za države v okviru večstranskih pregledov o izvajanju priporočil, ki jih je leta 2025 izvedel odbor SPC